

Søknad – Byregion Fase 2

Søknadsnr.	2015-0033	Søknadsår	2015	Arkivsak
Støtteordning	Utviklingsprogrammet for byregioner fase 2 (2015-2017)			
Prosjektnavn	Byregionprogram for Elverumregionen			

Kort beskrivelse

Regionen består av kommunene Elverum, Åmot og Våler. Disse kommunene er godt integrert, deler i stor grad arbeidsmarked og har felles næringssselskap, ERNU AS. Etter finanskrisen har regionen hatt stor vekst i offentlige arbeidsplasser, men for liten vekst i regionale arbeidsplasser. Regionen burde være attraktiv for denne type næring, og det er en viktig satsning. Vårt mål er å gjennom prosesser iverksette de strategier som kan stimulere til etablering av flere regionale arbeidsplasser.

Prosjektbeskrivelse

Elverumregionen er en region i vekst og har i dag over 29.000 innbyggere, men har ikke inntil nå være attraktiv nok for vekst i regionale arbeidsplasser. Vi burde være attraktiv for denne type næring, og det er en viktig satsning. Vårt mål er i gjennom prosesser iverksette de strategier som kan stimulere til etablering av flere regionale arbeidsplasser. Parallelt med dette arbeider vi aktivt med boattraktivitet og kompetansebygging.

Deltagelse i fase 1 av Utviklingsprogrammet for byregioner:

Elverumregionen har ikke deltatt i fase 1 av Byregionprogrammet. Målsetningene for Fase 1 er likevel oppnådd og synliggjort gjennom regionens næringsarbeid. Regionen har arbeidet med kartlegging av muligheter og utfordringer, som støttes opp av Samfunnsanalysen, og har behov for å jobbe effektivt med regionale aktiviteter, spesifisert under Prosjektmål i dette dokumentet. Bakgrunn og næringssatsing er beskrevet under punktet Spesifikasjon?Bakgrunn.

Våler kommune har deltatt i fase 1 med Glåmdalsregionen, og ønsker å delta i fase 2 både i Glåmdalsregionen og Elverumregionen. Våler kommune er en del av den politiske regionen Glåmdalsregionen, men har en naturlig tilhørighet til Elverumregionen. Dette er godt forankret innen næringssamarbeid og arbeidsplasser. For Våler kommune vil det være en fordel å delta i fase 2 i begge regionene, med tanke på hvilken region som vil ha størst påvirkning for kommunens utvikling.

Deltatt i fase 1 av Utviklingsprogrammet for byregioner: Nei

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Elverum kommune Org.nr:952 857 991	Lærerskolealleen 1 2408 ELVERUM	97077608
Kontakt- person	Elverumregionens Næringsutvikling AS	Storgata 20 2406 ELVERUM	93267505
Prosjekt- leder	Elverumregionen Næringsutvikling AS	Storgata 20 2406 ELVERUM	93400154

Geografi

426-Våler, 427-Elverum, 429-Åmot

Spesifikasjon

Bakgrunn

Elverumregionen – region i vekst

Elverumregionen består av kommunene Elverum, Våler og Åmot. Regionen har gjennom de siste 15 årene vært i jevn vekst og regionen har vokst fra 26503 fra 2001 til 29040 i 2014. Elverumregionen vokser mer enn hva Hedmark fylke totalt sett gjør.

Spesielt Elverum kommune har hatt positiv befolkningsvekst hele perioden. Våler mistet en betydelig andel av private arbeidsplasser, og har siden ikke klart å opprettholde folketallet. Åmot hadde en positiv vekst i folketallet fra opprettelsen av Rena Leir i 1997 og noen år fremover, men har siden hatt en litt varierende folketallsutvikling. De siste 5 årene har derimot kommunen hatt en mer jevn vekst.

For hele regionen er det gode prognoser for vekst. Dette betinger selvfølgelig tydeligere regional satsing, men potensialet for regionen er betydelig. Med regional satsing vil hovedfokus være på sterk arbeidsplassutvikling, som igjen vil påvirke bo attraktiviteten. For Våler kommune er dermed etablering av Regionale arbeidsplasser i Elverumregionen en viktig faktor for fremtiden, og understreker viktigheten av kommunens deltagelse i fase2 for Elverumregionen.

Elverum kommune er bykommunen i regionen, og store deler av regionale arbeidsplasser og handelsnæringen er representert i kommunen. Nabokommunene Våler og Åmot har større andel av Basis og Naturbaserte næringer, i tillegg til store næringsaktører som Forestia, Moelven og Rena Leir.

Det er høy arbeidsmarkedsintegrasjon mellom kommunene. Utpendling fra Elverum går også til Hamar og Oslo, noe som antyder høy bo attraktivitet for regionen. Samfunnsanalysen henviser til at Elverum er rangert som den tredje mest attraktive bostedskommunen i Hedmark.

Jfr. samfunnsanalysen har den ikke fanget opp inn- og utpendling til forsvarsarbeidsplasser i Åmot. Vi har fått opplyst at det innenfor Rena Leir til daglig befinner seg ca 2.500 personer hver dag. En andel av disse bor innenfor leirgjerdet og ukependler, mens en andel dagpendler fra omkringliggende kommuner. Vi har ikke tall på hvor mange av de forsvarsansatte som bor innenfor kommunegrensa

til Åmot men vi kan anta at det dreier seg i sum om 400-500 personer. Forsvaret er et av unntakene i pendlerstatistikken. Ansatte i Forsvaret telles som arbeidsplass i den kommunen man er bosatt.

Veksten i de offentlige arbeidsplassene har vært markant, men vi ser en manglende utvikling av Regionale arbeidsplasser på tross av positiv bransjeeffekt. Regionen har et ubrukt potensiale på etablering av Regionale arbeidsplasser. Siden 2001 har utviklingen i arbeidsmarkedet vært 2,4% i privat sektor og 30% i offentlig sektor. Totalt 12 033 arbeidsplasser i 2000 til 13 561 arbeidsplasser i 2013. Offentlige arbeidsplasser har hovedsakelig vokst siden 2008, da regionen mistet 500 arbeidsplasser hovedsakelig innen konkurranseutsatte Basisnæringer, som utgjorde ca 5,5% av total sysselsetting og gav god inntekt til regionen.

Elverumregionen – årsaker til at regionen er i vekst

Elverumregionen har vokst, i hovedsak på grunn av 3 motorer:

- Forsvaret med Terningmoen Leir, Rena Leir og Regionfelt Østlandet
- Høgskolen i Hedmark med avdeling for Helsefag på Elverum og avdeling for økonomi- og ledelsesfag på Rena
- Sykehuset Innlandet.

Regionen har over mange år jobbet aktivt for å identifisere de fortrinn og utfordringer regionen har. Og med grunnlag i denne kunnskapen har vi jobbet for å fremme næringsutvikling og bo attraktivitet. De 3 kommunene Elverum, Våler og Åmot som utgjør Elverumregionen valgte, på grunnlag av felles fortrinn og utfordringer, å etablere et regionalt næringselskap i 2007. Elverumregionen Næringsutvikling AS (ERNU AS). Eierskapet til selskapet har kommunene Elverum, Våler og Åmot og forretningsideen var og fortsatt er:

ERNU skal:

- Være regionens sentrale katalysator i realisering av nyskapingskraften som finnes samlet i næringslivet, hos offentlige myndigheter og i kompetansemiljøene som finnes i regionen.
- Være regionens felles aktør i utvikling og gjennomføring av kommune-, bransje- og bedriftsovergripende utviklingsstrategier.
- Forestå regionens interne identitetsskaping og eksterne omdømmebygging.

ERNU har bidratt til en rekke prosjekter og etablering av selskaper som arbeider regionalt og til dels nasjonalt, og har siden etableringen jobbet aktivt mot de regionale målsetningene:

- Reiseliv
- Nyskaping med basis i regionens ressursgrunnlag
- Forretningsmessig tjenesteyting
- Bo attraktivitet:

Attraktivetskampanjen: er et interkommunalt samarbeid som har fokus på:

- Økt synlighet.
- Økt stolthet blant innbyggerne, økt kunnskap om regionens bo- og arbeidskvaliteter blant egne innbyggere og potensielle tilflyttere.
- Økt forståelse i kommunen, blant innbyggere, frivillige lag og foreninger, næringsliv og offentlige institusjoner, for hva et godt omdømme har å si for utvikling av regionen.
- Økt tilhørighetsfølelse og økt tilknytning til regionen.

Prosjektet har 3 delstrategier med følgende målgrupper:

- KOMHIT-Lyst: Å få folk som ikke har tilknytning til regionen å oppleve den som en attraktiv bo- og arbeidsregion, slik at de velger å bosette seg her.
- BO –Lyst: Å få de som allerede er bosatt her til å få en økt følelse av tilhørighet og stolthet, slik at de bosetter seg her fast.
- TILBAKEFLYTTER-Lyst: Å få unge voksne utflyttere til å være oppmerksom på de bo- og arbeidskvalitetene vi har slik at de ønsker å flytte tilbake til regionen.
- Omstillingsprogrammet i Elverumregionen: ble utløst av at Elverumregionen i løpet av 2013 mistet ca 230 industriarbeidsplasser innen industrien. Samme sommer besluttet Tofte Cellulose å nedlegge virksomheten. Hvilket berører norsk skognæring i betydelig grad, herunder også skognæringen i Innlandet. Skognæringen er som følge av en rekke nedleggelser innenfor treforedlingssegmentet definert å være kriserammet. Disse forhold, samt en rekke generelle trender i disfavør av norsk industriell produksjonsvirksomhet, medvirket til at det lokalt (Elverum) og regionalt (Hedmark) ble tatt umiddelbare initiativ for å søke å iverksette et omstillings- og nyskappingsarbeid med både kortsiktig og langsiktig perspektiv. Erkjennelsen er at en nå har kommet til et punkt hvor en ikke tar risikoen på at «arbeidsmarkedet ordner opp», risikoen for å tape betydelig verdiskapingskompetanse er stor, og ringvirkningene er skremmende for direkte berørte, lokalsamfunn og region. Det ble iverksatt et arbeid for å søke å opprettholde, videreutvikle og nyutvikle næringsvirksomhet basert på eksisterende - og videreutviklet kompetanse, samt lokale/regionale naturressurser og fortrinn. Kommunene Elverum, Våler og Åmot er samarbeidende initiativtakere bak prosjektinitiativet og opptrer som oppdragsgivere. Omstillingsprogrammet ble av praktiske hensyn underlagt ERNU og administreres fra det selskapet.

Følgende innsatsområder ble valgt ut:

- Bioøkonomi – farmasøytisk industri

Elverumsregionen har et fortrinn i kompetansebasert arbeidskraft og mange års erfaring fra farmasøytisk produksjon.

- Bioøkonomi

Bioøkonomi er et samlebegrep for bærekraftig produksjon og bearbeiding av biomasse til matvarer, helse- og fiberprodukter, til industrielle produkter og til energi. Hedmark har en rekke sentrale aktører innen bioøkonomi, spesielt innen råvare- og primærproduksjon basert på trevirke.

- Forsvarslogistikk

Forsvaret har satt i verk vurderinger som kan medføre større outsourcing av base-/støtte-/logistikkoppgaver. Gjennomførte studier har vist at det er et klart potensiale i Elverumsregionen for større andel av leveranser til Forsvaret, og spesielt dersom det i tillegg blir outsourcet oppgaver.

- Folkehelse

Elverumsregionen har et konkurransefortrinn gjennom en «næringsklynge» med en blanding av offentlig helsevesen, private helserelaterte virksomheter, utdanning og forskning gjennom Høyskolen i Hedmark og utvikling av Terningen Nettverk.

Prosjekt mål

Hovedmålet er å etablere minimum 100 nye regionale arbeidsplasser i prosjektperioden. Som vi mener å oppnå gjennomfølgende prosesser:

- Proaktivt akkvisisjonsarbeid gjennom en dedikert kompetent prosjektleder.
- Arbeide aktivt med strategiske prosesser mot beslutningstakere og påvirke for etablering av regionale arbeidsplasser som har naturlig tilhørighet i Elverumregionen.
- Kompetanseheving innen aktuelle satsingsområder.
- Etablere, eventuelt delta i, eksisterende nettverk, innen aktuelle satsingsområder samt delta i nettverkssamarbeid i byregionprogrammet.

Forankring

Søknad om deltakelse i Byregionprogrammet er forankret gjennom følgende dokumenter:

- pågående arbeid i Omstillingsprogrammet for Elverumregionen. Handlingsplan 2015 – Omstilling Elverumregionen. (se vedlegg Handlingsplanen)
- Strategisk næringsplan 2014-2018 for Elverum kommune vedtatt av kommunestyret 22.10.2014. Planen redegjør for mål og strategier for 5 fokusområder; Virksomheter (private og offentlige virksomheter/bedrifter, besøk (handel, reiseliv, kultur og privat tjenesteytende næringer), bosetting, byutvikling og infrastruktur og omdømme
- pågående arbeid med kommuneplanens samfunnsdel for Åmot kommune. Vedtas i kommunestyre 6.5.2015. Samfunnsdelen har følgende satsingsområder; Åmot som bosteds- og vertskommune, kollektivtrafikk og digital infrastruktur, forebygging framfor reparasjon og lokal verdiskaping og innovasjon
- pågående arbeid med felles kommuneplan næring for Våler og Åsnes kommune. Det er iverksatt et planprogram med mål om å vedta felles kommuneplan næring for Våler og Åsnes kommune i løpet av 2015. I planprogrammet listes følgende aktuelle satsingsområder for tema næringsutvikling; merkevare- og omdømmebygging, infrastruktur, turisme, handel og service, produksjon og logistikk, etablerere og gründere, modernisering og digitalisering, bioenergi/bioøkonomi, økologisk og lokal mat, grønt/naturbasert reiseliv og utmark, kompetanseutvikling/fagmiljøer

- Elverumregionens søknad for fase 2 i ByRegionprogrammet forankres i deltakerkommunene ved godkjenning i Formannskap eller Kommunestyre. Disse ettersendes innen fristen 1.juni 2015, dette i henhold til samtale med Rådgiver Morten Gulsrud i Kommunal og Regional Departementet, mandag 27. april 2015.

Prosjektorganisering

Prosjektet er tenkt organisert og gjennomført gjennom det regionale Næringsutviklingsselskapet ERNU AS. ERNU har forankring, organisasjonsstruktur og styringsverktøy til å gjennomføre ByRegionProgrammet på en god måte.

ByR blir da implementert og driftet i ERNU AS sin organisasjonsstruktur på følgende måte:

ElverumRegionen Næringsutvikling AS:

- Styringsgruppe utføres av ERNU AS sitt styre
- Prosjektansvarlig (ERNU AS – Knut Henrik Aas)
- Prosjektleder (Byregion Program for Elverumregionen)
 - o Ekstern prosjektleder innleid eller ansatt i et engasjement.

Samarbeidspartnere

Foruten søkerkommunene Elverum, Våler og Åmot og vårt regionale næringsutviklingsselskap Elverumregionens Næringsutvikling AS som står som prosjektleder, er naturlige samarbeidspartnere lokalt næringsliv, regionale aktører som Sør-Østerdal Næringshage AS, Visit Elverum-Regionen AS, Tretorget og Forsvaret, Høgskolen i Hedmark og Sykehuset Innlandet.

Aktiviteter

- Nettverksmøter (4-5 ganger pr år)
- Felles politiske møter (1 gang pr halvår)
- Informasjonskampanje (kontinuerlig, men med økt grad av innsats)
- Dialogmøter med bedrifter og offentlige instanser (kontinuerlig)
- Aktiv påvirkning på regionale og nasjonale myndigheter (kontinuerlig)
- Aktiv påvirkning på nasjonale og internasjonale selskaper (kontinuerlig)
- Samspill mellom regionale aktører for tilrettelegging for bedrifter (eksempel tomter, næringsbygg, tilgang til kapital, regionalt nettverk, samfunnsnyttig informasjon) (kontinuerlig)
- Stimulere eksisterende næringsliv til ytterligere lokal og/eller regional satsning gjennom innovasjon og knoppskyting.

Målgrupper

Nasjonale og internasjonale bedrifter med relevant behov for å utvide sin virksomhet.

Små og mellomstore bedrifter som ønsker å redusere sine produksjon og/eller leveranse kostnader ved å benytte seg av regionens fortrinn; lavere lønnskostnader sammenlignet med større byer, letter tilgjengelige attraktive tomter eller arealer for bygningsmasse og generelt stabil arbeidskraft.

Offentlige arbeidsplasser som del av nasjonalt ønske om å ville re-lokalisere regionale arbeidsplasser.

Lokalt næringsliv med regionalt preg som har behov for å vokse, eller som har potensial for knoppskyting.

Resultat

Ønsket resultat er naturlig knyttet opp til Prosjektmål (-ene).

- Minimum 100 arbeidsplasser, med hovedfokus på regionale arbeidsplasser.
- Nyetablering av 2-3 små eller mellomstore bedrifter årlig.
- Øke bosetting med minimum 200 personer som resultat av at familier flytter til regionen.
- Gjennom koordinering med den regionale attraktivetskampanjen, Visit Elverum-Regionen og ERNU's øvrige aktiviteter, skape et nasjonalt omdømme for at regionen er attraktiv for etableringer og ytterligere stimulere bo attraktivitet.

Effekter

- Verdiskaping i det private næringsliv
- Verdiskaping i det offentlige
- Offentlige inntekter
- Bo-attraktivitet
- Ytterligere posisjonere regionen for kontinuerlig forbedring av infrastruktur

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Alle aktivitetene vil ha oppstart sommeren 2015. De er av kontinuerlig karakter og vil derfor vedvare fra begynnelse til slutt i prosjektet sommeren 2018.

Møteaktivitetene legges inn iht til en møteplan som legges som del av handlingsplanen for hvert år.

Også de vil gjennomføres med ca 2-3 møter andre halvår 2015, deretter som nevnt under aktiviteter.

Kostnadsplan/budsjett

Tittel	2015	2016	2017	SUM
Gjennomføring av felles politiske møter	50 000	100 000	100 000	300 000
Nettverksmøter, info.kamp., adm utg.	150 000	300 000	300 000	900 000
Prosjektdeltakelse fra hver enkelt kommune	400 000	800 000	800 000	2 400 000
Prosjektledelse 100% stilling	500 000	1 000 000	1 000 000	3 000 000

Sum kostnad	1 100 000	2 200 000	2 200 000	6 600 000
--------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

«Kostnadene skal spesifiseres, jf. punkt 4 i Utlysningen»

Finansieringsplan

Tittel	2015	2016	2017	SUM
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	500 000	1 000 000	1 000 000	3 000 000
Midler fra kommunene	150 000	300 000	300 000	900 000
Prosjektdeltakelse fra kommunene (egeninnsats)	450 000	900 000	900 000	2 700 000
Sum finansiering	1 100 000	2 200 000	2 200 000	6 600 000

Fordeling av midler fra kommunene fordeles etter befolkning i den enkelte kommune, med utgangspunkt i folkemengde pr 1.1.2015.

Elverum 20 794 innb.

Våler 3 790 innb.

Åmot 4 456 innb.

«Byregionens egenfinansiering skal spesifiseres, jf. punkt 4 i Utlysningen»

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
Byregionprogram - Elverumregionen 2015-04-30.pdf	876 469	30.04.2015
Handlingsplan Omstillingsprogrammet for Elverumregionen 2015.pdf	803 759	29.04.2015
Regional analyse for Elverumsregionen 2014.pdf	919 919	29.04.2015